

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/273/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8213202245
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8213202245.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu CD Consulting, s.r.o., so sídlom K červenému dvoru 3269/25A, 130 00 Praha 3, P.O.Box: Nagano office Center, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému G. V., bytom O. XXXX/XX, XXX XX X., štátny občan SR, o zaplatenie 1.999,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 4C/70/2013 - 90 zo dňa 23.07.2014 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Náhradu trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „prvostupňový súd“) žalobu o plnenie zo zmenky zamietol.

2. Prvostupňový súd vychádzal zo skutkového stavu, podľa ktorého „z exekučného spisu 5Er/496/2011 zistil, že dňa 18.02.2010 uzavreli žalovaný ako dlžník a POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35807598 ako veriteľ zmluvu o úvere č. 800500449, na základe ktorej veriteľ poskytol dlžníkovi sumu 1.400,- Eur, pričom dlžník sa veriteľovi zaviazal zaplatiť mu okrem poskytnutej sumy aj poplatok vo výške 589,- Eur, všetko v 3 - ich mesačných splátkach po 663,- Eur, počnúc dňom 20.03.2010. Podľa predmetnej zmluvy bol úver veriteľom poskytnutý dlžníkovi na výkon zamestnania a povolania. Zmluva obsahovala na jednom liste papiera dve strany, na prvej boli uvedené údaje o veriteľovi (obchodné meno, sídlo, IČO, zápis v obchodnom registri, číslo oddielu a vložky v OR, skutočnosť, že veriteľ je zastúpený mandatórom), číslo zmluvy a číslo žiadosti o zmluvu (identické 800500449), údaje o dlžníkovi (vyplnené boli meno, priezvisko, trvalé bydlisko, rodné číslo, číslo OP, kolónka o trvalom pobyte), poskytnutý úver, výška poplatku, počet splátok, výšku mesačných splátok, deň začiatku splatnosti a kolónka o to, že finančné prostriedky sú použité na účel zamestnania a podnikania. Ďalej zmluva obsahuje dátum uzavretia, čas, meno a podpis mandatóra, podpis dlžníka, dátum prevzatia finančnej hotovosti a potvrdenie o prevzatí finančnej hotovosti s podpisom dlžníka. Na druhej strane zmluvy sa nachádzajú zmluvné podmienky.

Podľa článku 4 zmluvných podmienok v prípade, ak bude dlžník v omeškaní s niektorou splátkou sedem a viac dní, je povinný uhradiť túto splátku do rúk mandatóra spolu so zmluvnou pokutou vo výške 15,- Eur za každý jeden prípad omeškania. V prípade, že dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky, stáva sa dlh splatný okamžite. Dlžník má možnosť uhradiť štyri po sebe idúce

splátky, prípadne len časti po sebe štyroch idúcich splátok, v oboch prípadoch spolu so zmluvnou pokutou vo výške 30,- Eur. Dlužník sa zaväzuje uhradiť veriteľovi za každú zaslanú upomienku v prípade porušenia podmienok tejto zmluvy čiastku 4,- Eur, ako paušálnu úhradu nákladov a administratívy s tým spojenej. Podľa článku 5 zmluvných podmienok dlžník uzatvára s veriteľom dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov ako formu zabezpečenia uspokojenia pohľadávky veriteľa, ktorej účinnosť je podmienená neuhradením štyroch po sebe idúcich splátok, keď nastáva splatnosť celého dlhu. Podľa článku 6 zmluvných podmienok dlžník je povinný v prípade porušenia svojich zmluvných povinností uhradiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 312,- Eur, ktorá je určená na úhradu všetkých nákladov vynaložených veriteľom v súvislosti s vykonávaním úkonov, smerujúcich k zabezpečeniu dlhu dlžníka. Pokiaľ dôjde k zabezpečeniu dlžníkovho dlhu uznaním formou notárskej zápisnice ako exekučného titulu, dlžník a veriteľ sa dohodli, že odmenu notára za spísanie notárskej zápisnice, trov právneho zastúpenia pri jej spísaní v zmysle v tejto zmluve obsiahnutého plnomocenstva, uhradí za dlžníka veriteľ, pričom tieto náklady zmluvnej strany považujú za súčasť nákladov veriteľa spojených s vymáhaním jeho pohľadávky a budú súčasťou notárskej zápisnice ako exekučného titulu. Podľa článku 7 zmluvných podmienok dlžník je oprávnený splatiť veriteľovi dlžnú sumu kedykoľvek pred termínom splatnosti, avšak aj v takomto prípade je povinný zaplatiť dohodnutý poplatok v celej výške. Podľa článku 12 zmluvných podmienok dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške ako svoj dlh voči veriteľovi, tak ako je to uvedené v tejto zmluve. Tretinu poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Súčasťou zmluvných podmienok je aj článok 14, označený ako dohoda o vyplnení zmenky, na základe ktorého na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku, alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu štyri týchto podmienok stal splatný celý dlh. V zmysle článku 15 zmluvných podmienok všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy o úvere, ručiteľského vyhlásenia, vrátane sporu o ich platnosť, výklad, alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmenky, zabezpečujúcej túto úverovú zmluvu a uplatnenia práv z takto vyplnenej zmenky, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie budú riešené: A/ pred Stálym rozhodcovským súdom, zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a.s. so sídlom Karloveské rameno 8, 84104 Bratislava, IČO: 35922761, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde: rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, B/ pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu (O.s.p.). Zmluvné strany sa dohodli, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek sporu ktorý vznikne z tejto zmluvy o úvere, ručiteľského vyhlásenia, vrátane sporu o ich platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj sporu ktorý vznikne z dohody o vyplnení zmenky zabezpečujúcej túto úverovú zmluvu a uplatnenia práv z takto vyplnenej zmenky, vrátane sporu o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozväzovaciu podmienku tejto rozhodcovskej doložky, ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu. Podľa článku 17 zmluvných podmienok zmluvné strany sa dohodli v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, že všeobecné právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom.

Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 18.02.2010. Za miesto platenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ doposiaľ zaplatila 0,- Eur. Žalobca na preukázanie oprávnenosti svojho nároku voči žalovanému predložil súdu originál zmenky vystavenej žalovaným dňa 18.02.2010 a výpis z obchodného registra navrhovateľa.

Veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. podal voči žalovanému ako dlžníkovi na Stálom rozhodcovskom súde dňa 20.12.2010 písomný návrh na začatie konania, na základe čoho predmetný rozhodcovský súd rozsudkom spisová značka SR 15105/10 zo dňa 28.02.2011 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť

žalobcovi sumu vo výške 2.290,73 Eur spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 2.290,73 Eur od 04.08.2010 do zaplataenia, zákonným úrokom vo výške 6 % ročne zo sumy 2.290,73 Eur od 13.10.2010 do zaplataenia a nahraďiť trovy rozhodcovského konania vo výške 487,96 Eur, všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Predmetný rozsudok bol vydaný na základe vyššie uvedenej zmenky, čo rozhodcovský súd uviedol aj vo svojom odôvodnení, keďže mal za to, že žalovaný vystavil dňa 18.02.2010 listinu označenú ako zmenka, táto predložená zmenka je platná a vyplnená v súlade s dohodou o vyplnení zmenky, má povahu zmenky zabezpečovacej pričom hlavným záväzkom je zmluva o úvere. Rozhodcovský súd ďalej uviedol, že žalovaný pri uzatváraní zmluvy vyhlásil, že poskytnuté peňažné prostriedky si berie na účel, ktorý vylučuje záver o tom, že v tomto právnom vzťahu pôsobí ako spotrebiteľ. Žalovaný nenamietal zmenkovo právny vzťah a túto jeho činnosť nemôže suplovať rozhodcovský súd. Zmenkový vzťah nie je vzťahom spotrebiteľským a len v tomto právnom vzťahu by túto povinnosť mal rozhodcovský súd ex officio. Rozhodcovský súd pri tejto svojej úvahe citoval rozhodnutie ESD C -240/98 až C-244/98 Oceano Gruppo Editorial, ako aj smernice č. 2008/48, č. 93/13. Danú zmluvu o úvere a kauzálny vzťah z neho podľa tohto rozhodcovského súdu nie je možné posudzovať podľa zákona č. 129/2010 Z.z.

Na základe tohto exekučného titulu veriteľ POHOTOVOŠŤ, s.r.o. spísal dňa 17.05.2011 pred exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým návrh na vykonanie exekúcie voči žalovanému, ktorý dňa 26.05.2011 podal na tunajšom súde žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe vyššie uvedeného rozhodcovského rozsudku. Veci bola pridelená spisová značka 5Er/496/2011. Uznesením Okresného súdu Bardejov č.k. 5Er/496/2011 - 12 zo dňa 27.09.2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21.10.2011, súd exekučné konanie zastavil, rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov exekučného konania a súdnemu exekútorovi náhradu trov nepriznal. Súd posúdil právny vzťah medzi veriteľom ako dodávateľom a dlžníkom ako spotrebiteľom ako spotrebiteľský, aplikoval na daný právny vzťah ustanovenia Občianskeho zákonníka, zákona č. 129/2010 Z.z., zákona č. 258/2001 Z.z., Smernicu Rady 93/13 EHS, rozsudok Súdneho dvora ES vo veci C 240/98 zo dňa 27.06.2000 Oceano Grupo Editorial SA c/a Roció Murciano Quintero, rozsudok Súdneho dvora ES vo veci C - 168/2005 zo dňa 26.10.2006 Elisa María mostaza Claro c/a Centro Móvil Milenium SL, rozsudok Súdneho dvora ES vo veci C -40/2008 zo dňa 06.10.2009 Asturcom telecomunicaciones SL c/a Cristine Rodrigezovej Nogueirovej a uviedol, že v súd v záujme ochrany spotrebiteľa v konaní o žiadosti o udelenie poverenia je nútený ex offo preskúmať zmluvu zakladajúcu právny vzťah medzi dodávateľom a spotrebiteľom, pričom konštatoval neprijateľnú podmienku v bode 15 Všeobecných zmluvných podmienkach a to dohodu o rozhodcovskej doložke, pretože tá spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach oboch zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa tým, že znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia sporu, rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemohol ju ovplyvniť, pretože bola súčasťou zmluvy, ktorú mohol iba ako celok prijať alebo ako celok odmietnuť. Súd takúto rozhodcovskú doložku preto považoval za neplatnú, na jej základe nemal byť vydaný rozhodcovský rozsudok, ktorý preto nemôže byť platným exekučným titulom. Rozhodcovský súd navyše nezohľadnil skutočnosť, že v zmluve o úvere absentuje údaj o RPMN, čo spôsobuje, že daný úver mal byť bez poplatkov a bezúročný, čo je v rozpore so zákonom č. 258/2001 Z.z.

Veriteľ POHOTOVOŠŤ, s.r.o., za ktorého podpisoval konateľ spoločnosti, indosoval túto zmenku, pričom na druhú stranu zmenky vpísal : namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha Česká republika, IČO: 26429705.“

3. Okresnému súdu Bardejov bol dňa 28.03.2013 doručený návrh na uplatnenie pohľadávky na tlačive A podľa článku 4 odsek 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „nariadenie, alebo nariadenie č. 861/2007“), ktorým žalobca navrhoval, aby súd vydal proti žalovanému rozsudok, ktorým by ho zaviazal na zaplataenie zmenkovej sumy 1.999 Eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 2.290,73 Eur od 04.08.2010 do zaplataenia a s 6,00 % ročným úrokom zo sumy 2.290,73 Eur od 13.10.2010 do zaplataenia, zmenkovej odmeny vo výške 7,64 Eur, ako aj k náhrade trov konania vo výške 119,5 Eur za zaplataený súdny poplatok za návrh a zo sumy 305,54 Eur, pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia žalobcu za 2 úkony právnej pomoci advokáta žalobcu v tejto právnej veci. Svoju žalobu odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil

žalovaný dňa 18.02.2010 na zmenkovú sumu 2.290,73 Eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 04.08.2010.

4.Prvostupňový súd posúdil vec ako nárok zo zmenky vystavenej k úveru zo spotrebiteľskej zmluvy, konkrétne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka (§39, §52, §53), Obchodného zákonníka (§ 265), zákona č 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ZSU), zákona č.191/1950 Zb. (Zmenkový a šekový zákon) a vychádzajúc z cieľov smernice Rady 93/13/ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách žalobu zamietol s odôvodnením:

„V tomto konaní žalobca nežiada vydať zmenkový platobný rozkaz podľa § 175 nasl. O.s.p.. nejedná sa teda o toto špecifické konanie, podľa takýchto zákonných ustanovení. Žalobca si sám zvolil postup podľa nariadenia 861/2007. Všetky výnimky, platné pre postup súdu pri vydávaní zmenkového platobného rozkazu (napr. koncentračná zásada, zákonná lehota na námietky a podobne) v tomto konaní neplatia.

Po vykonanom dokazovaní má súd za to, že nie je možné priznať žalobcovi navrhované plnenie a to v žiadnej časti a žalobu preto v celom rozsahu zamietol. Vychádzal pritom z nasledujúcich úvah:

1. Súd je povinný v spotrebiteľských veciach skúmať aj právny vzťah, ktorý zmenka zabezpečuje a posudzovať ho podľa právnych predpisov, upravujúcich spotrebiteľské právo.

Vzhľadom k tomu, že predmetná zmenka bola vystavená v prospech veriteľa a jej prvého majiteľa, ktorý je podnikateľom, vykonávajúcim svoju podnikateľskú činnosť aj poskytovaním úverov nebankovým spôsobom (dôkaz - výpis z Obchodného registra SR, do ktorého je prvý majiteľ zmenky zapísaný), bol tu reálny predpoklad (vzhľadom na vedomosť súdu o činnosti veriteľa z iných súdnych konaní), že právo uplatňované v danom konaní zo zmenky môže mať právny základ v spotrebiteľskom vzťahu. V zmysle platných predpisov a judikatúry ESD je povinnosťou súdu v každom štádiu konania (a to aj v každom druhu konania), bez výnimky ex offio skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah a ak súd príde k pozitívnemu zisteniu, na uvedený vzťah aplikovať právne normy spotrebiteľského práva. Súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie ESD C-419/2011 z 14.03.2013 (alebo rozhodnutie ESD sp.zn. C-76/10), z ktorého vyplýva, že napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Samotný ESD v uvedenom prípade z úradnej moci skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Na bližšie zistenie povahy subjektov pôvodného záväzkového vzťahu, ako aj z dôvodu potreby komplexného posúdenia existencie resp. neexistencie pôvodného záväzkového vzťahu ako spotrebiteľského, si súd v tomto konaní zabezpečil exekučný spis, vedený pod spisovou značkou 5Er 496/2011, súvisiaci so zmluvou, ktorá bola uvedená na originály zmenky a ktorá bola uzavretá medzi žalovaným ako dlžníkom a prvým majiteľom zmenky ako veriteľom, z ktorého zistil takéto postavenie predmetných subjektov.

Je preto na mieste záver, že súd musí poskytnúť ochranu spotrebiteľskému vzťahu aj v takom prípade, ak sa uplatňuje právo z indosovanej zmenky. Umožňuje mu to priamo zákon o spotrebiteľských úveroch, ktorý je k zmenkovému zákonu v postavení špeciality a lex specialis deroigat lex generali (v tomto prípade aj lex posterior derogat legi priori). Prednosť má teda zákon o spotrebiteľských úveroch.

K reflexii a potrebe zmeny právneho inštitútu zmenky na súčasné spoločenské vzťahy asi súčasná hmotnoprávna a procesnoprávna úprava zabudla na Aristotelovo učenie o kauzalite (dielo Metafyzika), ktorá pátra po hľadaní zmyslu a účelu vo všetkom. Kauza je jedna zo základných myšlienok moderného civilného procesu a môže byť svojim spôsobom aj súčasťou zmenky (jedná sa o nepravú akcesoritu a nepravú subsidiaritu), kedy je pohľadávka, ktorá je začlenená do zaisťovacej zmenky (a z ktorá je predpokladom vzniku zaisťovacej zmenky) existuje samostatne bez ohľadu na existenciu zaisťovanej pohľadávky a práve táto akcesorita spočíva v tom, že súdy umožnia dlžníkovi použiť proti uplatneniu zaisťovacej zmenky obranu, založenú na akcesorite uplatneného práva (resp. v spotrebiteľských

vzťahoch k nej budú prihliadať ex offio). Musia sa teda rozlišovať kauzálne záväzky (ktoré odkazujú na svoj hospodársky účel) a záväzky abstraktné, kde pôvodný účel záväzku nie je rozhodujúci. Súčasná právna úprava zmenkových vzťahov v SR odráža schopnosť zmenky vystupovať ako s kauzou, tak aj bez nej.

Súd k všetkým relevantným námietkam žalobcu uvádza, že v tomto konaní sa nejedná o zmenkové konanie, súd preto ani nerozhodol vydaním zmenkového platobného rozkazu a nemožno sa preto odvolávať iba na ustanovenia zákona č. 191/1950 Zb., ale súd aplikuje v rámci rozhodovania o právnych vzťahov medzi účastníkmi aj všetky právne predpisy, ktoré sa vzťahujú na ochranu spotrebiteľa.

2. Zmluva o úvere medzi POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako veriteľom a prvým majiteľom zmenky a žalovaným, ako dlžníkom, je absolútne neplatná.

Právny predchodca žalobcu POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli dňa 18.02.2010 zmluvu o úvere. Z údajov zverejnených v Obchodnom registri vyplýva, že veriteľ je právnickou osobou, ktorej predmetom činnosti je okrem iného aj poskytovanie úverov nebankovým spôsobom. Žalovaný je fyzickou osobou, pričom z predmetnej zmluvy nevyplýva IČO dlžníka a v konaní nebolo preukázané, aby bol dlžník podnikateľom. Súd má z vlastnej činnosti preukázané, že veriteľ v mnohých prípadoch predkladá fyzickým osobám na podpis úverové zmluvy, kde je vopred zaškrtnuté, že tieto osoby si berú úver na výkon povolania, podnikania, alebo zamestnania. V skutočnosti je však účel poskytnutia úveru úplne iný a nesúvisí s povolaním dlžníka. Preto sa v takýchto prípadoch prenáša bremeno tvrdenia o tom, že dlžník bral úver na takéto účely na veriteľa, resp. inú osobu, ktorá uplatňuje takýto nárok. V tomto prípade žalobca nepreukázal takýto účel úveru, súd má z tohto dôvodu za to, že žalovaný je spotrebiteľ. Vzhľadom k subjektom uzatvárajúcim zmluvu, súd mal teda za preukázané, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu tzv. spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Spotrebiteľská zmluva predstavuje osobitný druh zmluvy, pri ktorej na jednej strane vystupuje v silnejšej pozícii dodávateľ, osoba konajúca v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a na druhej strane v slabšej pozícii spotrebiteľ, fyzická osoba, ktorá pri jej uzatváraní a plnení nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. V uvedenom prípade bola uzavretá zmluva označená ako zmluva o úvere uzavretá podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka a v článku 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru bolo medzi účastníkmi dohodnuté, že všetky ich právne vzťahy sa budú spravovať Obchodným zákonníkom. Vzhľadom k tomu, že osobitným zákonom je v rámci nášho právneho poriadku upravené poskytovanie tzv. spotrebiteľských úverov, súd ďalej skúmal, či predmetný právny vzťah nepodlieha aj režimu zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov. Spotrebiteľským úverom sa v zmysle zákona č. 258/2001 Zb. o spotrebiteľských úveroch rozumie dočasné použitie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme. Spotrebiteľský úver poskytuje veriteľ, podnikateľ, ktorý má prebytočné finančné prostriedky, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie finančných prostriedkov nebankovým spôsobom a ktorý ich poskytuje za úroky, na požiadanie dlžníka. Ak ide o obchodovanie s úverovými prostriedkami s osobami, ktoré ich nepoužijú na podnikateľský účel, ani na výkon povolania resp. zamestnania, ide o spotrebiteľský úverový vzťah. V uvedenom prípade bol veriteľom podnikateľ, právny predchodca žalobcu, ktorý mal v predmete podnikania poskytovanie úverov nebankovým spôsobom, ktorý poskytol úver na žiadosť dlžníka, fyzickej osoby, nepodnikateľa, za úroky skryté pod tzv. poplatok za poskytnutie úveru, pričom obsah poplatku vyplýva z článku 12 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru.

V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 25.1.2011, sp.zn. 5 M Cdo 20/2009, podľa ktorého sa za neprijateľnú podmienku považuje aj dohoda o uplatnení Obchodného zákonníka (v danom prípade čl. 17 všeobecných zmluvných podmienok).

Súd následne z úradnej povinnosti, po zistení, že v uvedenom prípade ide o spotrebiteľský vzťah, poskytujúc slabšiemu účastníkovi zmluvy ex offio právnu ochranu v zmysle zásady ochrany spotrebiteľa, preskúmaval platnosť pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy ako celku. Platnosť spotrebiteľskej zmluvy bola nevyhnutným predpokladom pre následné posudzovanie zabezpečovacej zmenky, ktorá zabezpečovala pôvodný záväzkový právny vzťah a plnenie z ktorej, bolo predmetom tohto konania. Súd sa v tejto

súvislosti stotožňuje s rozhodnutím Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Cdo/1201/2012 z 20.06.2013, z ktorého vyplýva, že nevyhnutnosť ochrany spotrebiteľa je daná jeho nerovným postavením vo vzťahu spotrebiteľ - dodávateľ (obchodník, profesionál), vyplývajúcim z nerovnováhy vyjednávacej sily (charakterizovanej sloganom prijmi alebo nechaj tak), nerovnomernosti znalostí (u profesionála väčšie skúsenosti s predajom ponúkaného výrobku, produktu, či služieb, ktorá je sprevádzaná spravidla aj lepšou znalosťou práva) a z ekonomickej neúmernosti zdrojov (vo veciach spotrebiteľských úverov je to spotrebiteľ, ktorý pre nedostatok finančných prostriedkov žiada o úver). Systém ochrany zavedený aj smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že sa spotrebiteľ nachádza v nerovnom postavení voči predajcovi alebo poskytovateľovi tak z hľadiska vyjednávacej sily, ako aj z hľadiska úrovne informovanosti, čo ho vedie k tomu, že pristúpi k podmienkam vopred vyhotoveným predávajúcim alebo poskytovateľom, bez toho aby mohol ovplyvniť ich obsah. V tomto prípade žalovaný podpísal zmluvu o úvere, spolu so zmenkou t bez možnosti spolu vytvoriť, alebo akýmkoľvek spôsobom ovplyvniť ich obsah.

Vzhľadom k takému nerovnému postaveniu, neprimerané podmienky tzv. zneužívajúce klauzuly nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Ide o kogentné ustanovenie, ktoré smeruje k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, rovnováhou skutočnou, ktorá umožňuje obnoviť rovnosť medzi týmito zmluvnými stranami. K tomu, aby mohla byť zaistená smernicou zamýšľaná ochrana, môže byť nerovné postavenie existujúce medzi spotrebiteľom a poskytovateľom narovnané iba pozitívnym zásahom, ktorý je vonkajším vo vzťahu k samotným zmluvným stranám. Vnútroštátny súd musí posudzovať zneužívajúci charakter určitej zmluvnej klauzuly i bez návrhu. Možnosť súdu skúmať charakter jednotlivých zmluvných podmienok z úradnej povinnosti predstavuje prostriedok vhodný k dosiahnutiu toho, aby konkrétny spotrebiteľ nebol zneužívajúcou podmienkou viazaný a tým zabraňovať k ďalšiemu používaniu zneužívajúcich podmienok v zmluvách uzatváraných medzi spotrebiteľmi a podnikateľmi.

Zmluva, ktorou bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 1.400,- Eur obsahuje poplatok za uzavretie zmluvy vo výške 589,- Eur, čo činí 42% z požičanej sumy. Čo obsahuje uvedený poplatok je bližšie špecifikované v článku 12 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, z ktorého vyplýva, že predmetný poplatok je tvorený z jednej tretiny z dohodnutého úroku a z dvoch tretín z nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy, bez bližšieho uvedenia obsahu a konkrétnej výšky týchto nákladov. Administratívny poplatok za spracovanie zmluvy predstavuje v uvedenom prípade celkovo sumu 392,66 Eur, čo činí 28,05% z požičanej sumy a úroky vo výške 196,33 Eur predstavujú 14,02% požičanej sumy. V súvislosti s takto stanoveným poplatkom, súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co/109/2011 zo dňa 21.11.2012, s ktorým sa stotožňuje a z ktorého vyplýva, že zákon o spotrebiteľských úveroch síce predpokladá okrem úrokov aj inštitút poplatku, ale je nevyhnutné, aby sa ním platilo skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. Inak vymedzený poplatok, resp. neurčitý poplatok však možno považovať za neprijateľnú podmienku, ktorej zodpovedá poplatok za plnenie, ktoré si spotrebiteľ neobjednal a ktoré slúži výlučne v prospech dodávateľa. Neprijateľnosť poplatkov konštatuje aj Rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe z 03.05.2010 č. k. AZ 17 U 192/2010, v ktorom uvedený súd konštatuje, že poplatky za spracovanie pri poskytnutí spotrebiteľského úveru sú neprijateľné.

Súd sa teda oboznámil s predmetnou zmluvou o úvere, vrátane všeobecných podmienok a dospel k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je neobyčajne hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán a to najmä, ale nielen v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (zmluvná pokuta, blankozmenka, uznanie dlhu a pod.) a zároveň je celá zmluva koncipovaná výlučne len na prospech veriteľa bez toho, aby sa mohol dlžník aspoň minimálne zákonnými prostriedkami brániť. Rovnosť a vyváženosť práv a povinností zmluvných strán nie je zmluvou zabezpečená, práve naopak, zmluva obsahuje samé povinnosti dlžníka, sankcie za porušenie povinností v neprimeraných výškach - napr. zmluvná pokuta 312,- Eur (dohodnutá v článku 6 VZP v prípade porušenia povinnosti iba dlžníka, v prípade porušenia povinnosti veriteľom nebola dohodnutá žiadna sankcia pre veriteľa), zmluvné pokuty vo výške 15,- Eur (v prípade omeškania sa s o splatnosťou viac ako 7 dní) a 30,- Eur (v prípade omeškania sa so zaplatením 4 a viac splátok, alebo ich častí) opäť dohodnuté ako povinnosť iba pre dlžníka, bez ohľadu na výšku poskytnutého úveru, ďalej samé práva a výhody veriteľa (zmenka, uznanie dlhu, dohoda o zrážkach zo mzdy, rozhodcovská doložka, súhlas na

sprístupnenie údajov zo sociálnej poisťovne, súhlas na spracovanie osobných údajov), všetko povinnosti a okolnosti, zaťažujúce iba dlžníka bez akejkoľvek obdobnej zmluvnej povinnosti na strane veriteľa.

Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy, ako aj na neprimerane vysoký poplatok za spracovanie a uzatvorenie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, výška ktorého predstavuje 42 % z celého objemu úveru (pričom sa podľa názoru súdu jedná o skryté úroky v celkovej výške 589 Eur) , sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. V rozpore s dobrými mravmi je pritom nielen obsah zmluvy ale aj samotný účel zmluvy (získať na úkor slabšej strany - spotrebiteľa neprimerane vysoký zisk). Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť.

3. Dohoda o vyplnení zmenky je neplatná, rovnako ako celá úverová zmluva. Navyše zmenka nemala byť veriteľom prijatá v zmysle § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. účinného k 20.11.2009.

Ako už bolo vyššie uvedené, je neplatná celá úverová zmluva, teda v rámci nej aj ustanovenie článku 14 všeobecných zmluvných podmienok (citovaný v tomto rozsudku), ktorý upravuje dohodu o vyplnení zmenky. Takáto zmenka na základe neplatnej spotrebiteľskej zmluvy vôbec nemala byť vyplnená, ani následne indosovaná a nemožno na jej základe uplatňovať akékoľvek nároky. K absolútnej neplatnosti súd prihliada ex offa. Predložená zmenka, aj keď obsahuje všetky náležitosti zmenky, nezabezpečuje konkrétny záväzkový vzťah a to vzťah z poskytnutého úveru medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným. Tu súd opäť poukazuje na skutočnosť, že v prípade spotrebiteľskej zmluvy je súd povinný skúmať kauzu a to aj napriek zneniu zákona č. 191/1950 Zb., ktorý je prekonaný nielen zmenou spoločenských vzťahov, ale aj citovanými smernicami a judikatúrou súdov. Absolútna neplatnosť zmluvy o úvere ako aj jej článku 14 (ktorý je súčasťou zmluvy) a to dohody o zabezpečení zmenkou a vyplnení blanco zmenky, sama o sebe nie je dôvodom neplatnosti zmenky. Neplatnosť uvedenej dohody však znamená neexistenciu kauzálneho vzťahu medzi konkrétnou pohľadávkou a zmenkou, ktorá ju mala zabezpečovať. V uvedenom prípade teda nedošlo k platnému vzniku zmenkového záväzkového vzťahu. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že treba rozlišovať medzi neplatnosťou zmenky a to z dôvodu nesplnenia podstatných náležitostí resp. vyplnenie v rozpore so zákonom č. 191/1950 Zb. a neplatnosťou zmluvy, dojednania o vyplnení zmenky za účelom zabezpečenia konkrétnej pohľadávky, či už pre rozpor s dobrými mravmi, neprijateľnými podmienkami, či nerešpektovaním zákonného obmedzenia maximálnej výšky zmenkovej sumy, ako tomu došlo v tomto prípade (Rozsudok NS SR sp. zn. 1 Obdo V 43/2006).

Ak aj teda zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe nej úspešne domáhať akýchkoľvek práv (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.5.2008 sp.zn. 4 Obo 161/2007). Vzhľadom k tomu, že súd mal preukázanú absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere, súčasťou ktorej bola v bode 14 Dohoda o vyplnení zmenky z dôvodu rozporu s dobrými mravmi, na základe takto neplatnej dohody nevzniklo právnemu predchodcovi právo blanco zmenku vyplniť, ako ani právo na základe zmenky požadovať plnenie vzťahujúce sa k uvedenému úverovému právnemu vzťahu. Vzhľadom k tomu, že toto právo nevzniklo právnemu predchodcovi žalobcu, nemohlo indosovaním ani prejsť na žalobcu.

Navyše dohoda o vyplnení zmenky bola súčasťou Všeobecných zmluvných podmienok vopred pripravených právnym predchodcom žalobcu. Žalovaný nemal možnosť ju žiadnym spôsobom ovplyvniť. Dohodou o vyplnení blanco zmenky sa zmluvné strany dohodli, že dlžník vystaví zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy, ktorú vyplnení veriteľ, a ktorá bude pozostávať zo všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Takto formulovaná dohoda o vyplnení blanco zmenky predstavuje pre spotrebiteľa dohodu vykazujúcu znaky zjavnej neurčitosti a nezrozumiteľnosti, teda opäť ďalšie dôvody jej neplatnosti v zmysle neprijateľných zmluvných podmienok (napr. § 53 ods. 4 písm. a/ OZ). Spotrebiteľ nemôže vedieť, vzhľadom k mnohosti možností dojednaných zmluvných pokút, či a v akej výške budú uplatnené veriteľom, a v akej miere sa premietnu do zmenkovej sumy. Takáto dohoda o zabezpečení všetkých pohľadávok vrátane pokút zmenkou je nielen z dôvodu jej neurčitosti a nezrozumiteľnosti

neprijateľnou zmluvnou podmienkou, opäť neprimerane zhoršujúcou postavenie spotrebiteľa, ale je aj v priamom rozpore so zákonom. Zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch výslovne limituje možnosť zabezpečenia spotrebiteľského úveru zmenkou s vyplnenou zmenkovou sumou a to do výšky nesplanej istiny a príslušenstva maximálne do výšky 30 % pôvodnej istiny. Inú dohodu prekračujúcu uvedené zákonné ustanovenie možno považovať či už za neprijateľnú zmluvnú podmienku, alebo za obchádzanie zákona, ktoré majú rovnaký právny dôsledok a to neplatnosť takéhoto dojednania.

V zmysle predmetného zákonného ustanovenia teda veriteľ POHOTOVOSTĚ, s.r.o. mohol v prípade platnosti tejto spotrebiteľskej zmluvy vyplniť zmenku najviac na sumu 1.820 Eur (1.400 Eur plus 30%). To, že vyplnil zmenku na sumu 2.290,73 Eur (teda o 890,73 Eur viac, než poskytol žalovanému a o 470,73 Eur viac, než mohol podľa citovaného zákona) znamená porušenie § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. . Zmenku takto vyplnenú veriteľ nesmel prijať a už vôbec ju nesmel ďalej postupovať.

Súd zároveň uvádza, že aj v prípade, ak by nedospel k záveru o neplatnosti úverovej zmluvy a následnej nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky, plnenie, ktorého sa žalobca domáha voči žalovanému, by nemohol priznať, nakoľko také rozhodnutie by navodilo stav, že žalovaný by na svoj úver poskytnutý vo výške 1.400,- Eur a ktorý by sa v prípade platnosti úverovej zmluvy považoval za bezúročný a bez poplatkov (pre nedostatok zákonných náležitostí), bol povinný uhradiť:

a/ zmenkovú sumu 1.999 Eur,

b/ úroky 0,25% denne zo sumy 2.290,73 Eur od 4.8.2010 do zaplatenia, čo predstavuje ku dňu vyhlásenia rozsudku sumu 8.303.89 Eur,

c/ úroky 6% ročne zo sumy 2.290,73 Eur od 13.10.2010 do zaplatenia, čo ku dňu vyhlásenia rozsudku predstavuje sumu 519,65 Eur

d/ zmenkovú odmenu vo výške 7,64 Eur

- spolu teda žalobca požaduje od žalovaného na zaplatenie poskytnutej sumy 1.400,- Eur, sumu 10.830,18 Eur, aj to vypočítané ku dňu vyhlásenia rozsudku, čo predstavuje 773,58 % požičanej sumy.

Táto suma by sa zároveň každým rokom neprimerane zvyšovala o 91,25% tejto sumy + o 6% úrokov z omeškania z tejto sumy. Vydanie takéhoto absolútne nespravodlivého rozhodnutia nie je v právnom štáte prípustné. Spravodlivosť musí byť v procese, ktorým súd interpretuje a aplikuje právo, vždy prítomná ako hodnotový činiteľ (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 3168/09 ze dne 05. 08. 2010 (N 158/58 SbNU 345). Spravodlivosť je hodnotovým princípom, ktorý je spoločný všetkým demokratickým právnym poriadkom. Súdne rozhodnutie (a to nielen v prípadoch, kde vystupuje spotrebiteľ) musí byť nielen zákonné, ale predovšetkým spravodlivé. Úlohou súdu je práve rozpoznať skrze zákon spravodlivosť (nález Ústavného súdu ČR z 13.03.2013, sp.zn. IV. ÚS 1241/12, v ktorom vyslovil: „Nemožno tolerovať formalistický postup, ktorým sa za použitia sofistikovanej argumentácie odôvodňuje zrejma nespravodlivosť. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho môže a musí odchyliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov, ktoré majú svoj základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku.

Povinnosť súdov vyhľadávať právo neznamená len vyhľadávať priame a výslovné pokyny v zákonomnom texte, ale tiež povinnosť zisťovať a formulovať, čo je konkrétnym právom aj tam, kde ide o interpretáciu abstraktných noriem a ústavných zásad“). Súd takisto poukazuje i na nález Ústavného súdu ČR I US 199/11, v ktorom o.i. ku kritériu zjavnej nespravodlivosti uvádza, že považuje za neakceptovateľné, aby sa prípadnej súdnej ochrany dostávalo subjektom, ktoré evidentne poškodzujú práva svojich klientov. Ustanovenia zmlúv alebo zmluvných podmienok, ktoré sú formulárove predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane ich modifikáciu, v sebe zahŕňajú možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane klienta, kedy nebude dotknutá iba jeho sféra právna, ale hlavne sféra osobná.

4. postup prvého majiteľa zmenky v rozpore s § 17 zákona č. 191/1950 Zb.

Podľa § 2 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. O zmenke, v ktorej nie je údaj zročnosti, platí, že je zročná na videnie.

Podľa § 3 zákona č. 191/1950 Zb. Zmenka môže znieť na vlastný rad vystaviteľa.

Podľa § 5 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenke sročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú. Úrokovú mieru treba udať vo zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú. Úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený deň iný.

Podľa čl. I § 10 zák. č. 191/1950 Zb. ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietať majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previniť hrubou nedbanlivosťou.

Podľa čl. I § 11 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa čl. I § 14 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. indosamentom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky.

Podľa čl. I § 17 zák. č. 191/1950 Zb. kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa § 20 zákona č. 191/1950 Zb. Indosament po sročnosti zmenky má rovnaké účinky ako indosament pred sročnosťou. Ale ak bola zmenka indosovaná až po proteste pre neplatenie alebo po uplynutí lehoty na protest, má indosament len účinky obyčajného postúpenia. Dokiaľ sa nepreukáže opak, predpokladá sa, že nedatovaný indosament bol na zmenku napísaný pred uplynutím lehoty na protest.

Podľa § 23 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. Zmenka vystavená na určitý čas po videní musí sa predložiť na prijatie do jedného roku od dáta vystavenia.

Podľa § 33 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. Zmenku možno vystaviť na videnie, na určitý čas po videní, na určitý čas po dáte vystavenia, na určitý deň.

Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. (1) Zmenku sročnú v určitý deň alebo v určitý čas po dáte vystavenia alebo po videní musí majiteľ predložiť na platenie v platobný deň alebo v jeden deň z nasledujúcich dvoch pracovných dní.

Podľa § 44 ods. 3 zák. č. 191/1950 Zb. Protest pre neplatenie musí byť urobený, ak ide o zmenku sročnú určitého dňa alebo v určitý čas po dáte vystavenia alebo po videní, v niektorý zo dvoch pracovných dní, nasledujúcich po dni sročnosti. Pri zmenke na videnie musí byť urobený protest pre neplatenie v rovnakých lehotách, aké sú určené v predchádzajúcom odseku na protest pre neprijatie.

Podľa § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. Majiteľ môže postihom žiadať:

1. zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokami, ak boli dojednané; 2. šesťpercentové úroky odo dňa sročnosti; 3. trovy protestu a podaných zpráv, ako aj ostatné trovy; 4. odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

Podľa čl. I § 77 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb. pokiaľ to neodporuje povahe vlastnej zmenky, platia pre ňu ustanovenia dané pre cudziu zmenku o indosamente (§§ 11 až 20), sročnosti (§§ 33 až 37), platení (§§ 38 až 42), postihu pre neplatenie (§§ 43 až 50, 52 až 54), platení pre česť (§§ 55, 59 až 63), odpisoch (§§ 67 a 68), zmenách (§ 69), premlčaní (§§ 70 a 71), dňoch pracovného pokoja, počítaní lehôt a zákazu dní odkladu (§§ 72 až 74).

Podľa § 78 zák. č. 191/1950 Zb. Vystaviteľ vlastnej zmenky je zaviazaný rovnako ako prijímateľ cudzej zmenky. Vlastná zmenka, sročná určitý čas po videní, musí byť predložená vystaviteľovi na videnie v lehotách uvedených v § 23. Lehota po videní beží od dáta videnia potvrdeného podpisom vystaviteľa na zmenke. Ak vystaviteľ odoprie potvrdiť a datovať videnie, treba to zistiť protestom (§ 25), od dáta ktorého začína bežať lehota po videní.

Keďže zmenka bez ohľadu na jej abstraktnosť je právnym úkonom, každý právny úkon, ktorý odporuje zákonu je absolútne neplatným právnym úkonom, pričom na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd v rámci občianskeho súdneho konania prihliada ex offio. Povinnosť súdu z úradnej moci prihliadať na absolútnu neplatnosť právneho úkonu prelomuje aj zásadu stanovenú v článku I. § 17 zákona č. 191/1950 Zbierky, čo je vyjadrené aj v ustanovení § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Zbierky zákonov, kde zákonodarca uviedol, že ide o ustanovenie, ktoré platí aj v prípade zmenky majiteľa zmenky, alebo postúpenia práv zo zmenky. Navyše odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu nie je možné, pretože právo v spotrebiteľských vzťahoch bolo použitím zmenky regulované a obmedzené (§ 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Zbierky zákonov) a keďže sa jedná o kogentnú úpravu, je nutné zo zákona skúmať podmienky vystavenia zmenky a jej prípustnosť.

V tejto situácii však súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že veriteľ a prvý majiteľ zmenky indosoval zmenku na žalobcu následne potom, čo súd zastavil exekučné konanie, vedené veriteľom na základe tej istej zmenky, na základe ktorej uplatňuje žalobca svoj nárok v tomto konaní. Túto skutočnosť je možné zistiť z predmetného exekučného konania, kde to jasne vyplýva z kópie danej zmenky (ešte nie je indosovaná). Veriteľ teda po zistení, že práva zo zmenky nemôže s úspechom uplatniť podľa právneho poriadku SR, indosoval túto zmenku na žalobcu, ktorý je právnickou osobou v Českej republike, v snahe postupovať podľa nariadenia 861/2007, pričom chcel dosiahnuť cieľ, ktorý mu už raz právoplatne priznaný nebol. Súd je teda toho názoru, že veriteľ postupoval na škodu dlžníka v snahe doceliť následky spojené s indosovaním zmenky, uvedené v § 17 zák. č. 191/1950 Zb. a to vylúčiť voči majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom. Súd tiež poukazuje, že prvý majiteľ previedol rubopisom na žalobcu tisíce takýchto zmeniek (čo je súdu známe u jeho činnosti, keď iba na OS Bardejov sú vedené stovky obdobných sporov rovnakého žalobcu proti spotrebiteľom, ktorí vystavili zmenku vždy rovnakému veriteľovi, ktorý zmenky následne indosoval na žalobcu) a je teda jasný, účelový postup oboch, veriteľa aj žalobcu.

Žalobca teda indosoval splatnú zmenku, pričom sa jedná o vlastnú zmenku, sročnú na videnie a uplatnil si v rozhodcovskom konaní aj príslušenstvo v zmysle § 48 zák. č. 191/1950 Zb.. Samotná splatnosť zmenky nastala 4.8.2010, ako to vyplýva zo samotnej zmenky. Zmenka však bola indosovaná až po uplynutí lehoty na protest v zmysle § 44 a § 21 a nasl. zák. č. 191/1950 Zb., preto má indosament iba účinky obyčajného postúpenia, aj voči žalobcovi teda možno uplatniť všetky námietky, ako proti prvému majiteľovi. To, že k tomu došlo po uplynutí lehoty na protest je zrejmé z písomností, ktoré tvoria obsah tohto konania, pretože návrh na začatie exekučného konania so zmenkou, na ktorej chýba indosament bol podaný na Okresnom súde Bardejov až 26.5.2011, pričom zmenka bola splatná 4.8.2010, teda po uplynutí zákonných lehôt na protest. V tomto prípade je teda vyvrátená domnienka, ustanovená v § 20 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb., pretože bolo preukázané, že indosament, ktorý je nedatovaný, bol na zmenku napísaný po uplynutí lehoty na protest. V dôsledku vyššie naznačeného postupu veriteľa v rozpore s § 17 zák. č. 191/1950 Zb. možno proti žalobcovi teda namietat aj námietky, ktoré by bolo možné namietat voči prvému majiteľovi, teda to, že zmenka nebola vyplnená podľa dohody veriteľa a dlžníka

(§ 10 zák. č. 191/1950 Zb.). Keďže takáto dohoda o vyplnení zmenky (článok 14 VZP) je neplatná v zmysle predchádzajúcich konštatovaní súdu a teda neexistuje, je na mieste právny záver, že veriteľ neoprávnene vyplnil zmenku bez toho, aby existovala platná dohoda s dlžníkom o tom, ako ju vyplniť.

K námietkam žalobcu, že:

A:

- nemá vedomosť o iných vzťahoch žalovaného a pôvodného vlastníka zmenky,
- žalobca netvrdil skutočnosti o inom vzťahu medzi pôvodným majiteľom zmenky a žalovaným, nie je teda nositeľom dôkazného bremena,
- súd je v sporovom konaní povinný prihliadať len na také tvrdenia, ktoré sú produkované účastníkmi konania,

súd uvádza, že aj keď je iného názoru o vedomosti žalobcu o tomto právnom vzťahu veriteľ - dlžník, nariadil vo veci pojednávanie a oboznámil celý exekučný spis so všetkými súvisiacimi písomnosťami, ktoré sú potrebné pre ujasnenie postupu súdu a právneho vzťahu, ktorý je v tomto konaní dôležitý. Súd opätovne poukazuje na to, že žalobca nadobudol od prvého majiteľa zmenky v počte mnoho tisíc kusov a vzhľadom na to, že sa jedná o podnikateľov (pričom žalobca mal pôvodne v predmete podnikania činnosť ekonomických poradcov a jej bývalý konateľ pôsobí v spoločnostiach Lawyer partners a.s., Two lawyers s.r.o., TPO INNOVATIONS s.r.o. a Lawyers group s.r.o., ktoré mali, alebo majú vo svojej činnosti okrem iného aj vymáhanie súdnych a mimosúdnych pohľadávok, činnosť organizačného a ekonomického poradcu, faktoring a forfaiting), je podľa názoru súdu na mieste konštatovanie, že vzťahy prvého majiteľa zmenky a žalovaného boli žalobcovi známe aj pred začatím tohto konania a že veriteľ indosovaním zmenky, vystavenej žalovaným, podľa názoru súdu postupoval v rozpore s § 17 zákona č. 191/1950 Zb.. Žiaden z účastníkov nie je povinný v spotrebiteľskom vzťahu vznášať akékoľvek námietky, súd k nim prihliada ex offo. Súd má k dispozícii súdny materiál exekučného konania, v ktorom už raz zastavil exekučné konanie na základe tej istej zmenky, z akej žalobca vychádza pri uplatňovaní svojho nároku v tomto konaní. Tá istá zmenka a rovnako spotrebiteľský vzťah s ňou súvisiaci je potrebné preskúmať aj v tomto konaní a súd tak učinil.

B.

- požadovanie iných dokumentov než zmenky je nezákonné,
- zmenka je samostatným a abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy a nie je možné ju podmieňovať inými okolnosťami, než sú uvedené na zmenku,
- zmenkový záväzok je priamy, bezpodmienečný, nesporný, abstraktný a samostatný a celkom nezávislý od zabezpečovanej pohľadávky,
- súd nie je oprávnený z úradnej povinnosti skúmať, či ide o spotrebiteľský vzťah,

súd uvádza, že pri spotrebiteľskom záväzku, z ktorého plynie titul vystavenia zmenky, neplatí všeobecná teória o abstraktnosti zmenky a jej prísnej formálnosti. Práve naopak, konajúci súd musí v záujme naplnenia noriem na ochranu spotrebiteľa a ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a plneniami z nich naplniť kogentné ustanovenie čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a zabezpečiť, aby spotrebiteľ neprijateľnými zmluvnými podmienkami a plneniami z nich plynúcimi nebol vôbec viazaný. Tento pozitívny záväzok

štátu vo vzťahu k európskemu právu vo svetle zásady lojality môže byť naplnený iba tak, že konajúci súd preskúma kauzu zmenky a zmluvný titul, podľa ktorého sa postupník (v tomto prípade spoločnosť z Českej republiky ktorá zmenku nadobudla) plynúcich nárokov domáha. Je tak zrejmé, že pri tzv. spotrebiteľskej zmenke musí súd venovať žalovaným nárokom inú mieru kvalifikovanej pozornosti ako v prípade obchodnej zmenky. V opačnom prípade by konajúci súd porušil práva spotrebiteľa a záväzky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskej únii. Uvedenú logiku potreby skúmania kauzy úkonu potvrdzuje aj ostatné rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-419/11 Česká spořitelna (14.3.2013), kde súd na účely posúdenia nárokov zo zmenky musel preskúmať celý titul jej uplatnenia a povahu uplatňovaných nárokov. V súvislosti s použitím zmenky ako zabezpečovacieho inštitútu v spotrebiteľských zmluvách Komisia zastáva názor, že podľa § 4 ods. 7 v aktuálnom období platného zákona, ak spotrebiteľ použije na splnenie záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zmenku alebo šek, musí si veriteľ počínať tak, aby boli zachované všetky práva spotrebiteľa, ktoré vyplývajú zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru. Teda úver poskytnutý na základe úverovej zmluvy sa považuje za úver bezúročný a bez poplatkov. Vyplnením blankozmenky a požadovaním ďalšieho neodôvodneného plnenia si veriteľ nesplnil zákonnú povinnosť počínať si tak, aby boli zachované všetky práva spotrebiteľa, ktoré vyplývajú zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru. Zákonná povinnosť pritom prirodzene zaťažuje aj ďalšieho majiteľa zmenky, a to bez ohľadu na to, že ide o indosáciu zmenky. Teda ani v tomto smere nemôže ísť o dobromyseľnosť veriteľa, ktorý mal a musel v čase postúpenia vedieť o zákonnej povinnosti zabezpečiť ochranu práv spotrebiteľa podľa zákona. Podľa názoru súdu sa jedná o účelové postúpenie práv zo zmenky na zahraničnú spoločnosť.

Z hľadiska práva jednanie žalobcu vyvoláva zdanlivo paradoxnú situáciu, kedy je určité správanie sa na jednej strane právom dovolené (zákon č. 191/1950 Sb.) a na druhej strane sa s právom dostáva do rozporu (zákon o spotrebiteľských úveroch). Záver, že určité správanie je právom dovolené a zároveň právom zakázané, nemôže obstáť. Uznanie nedovolenosti zneužitia práva vyžaduje odstránenie tejto paradoxnej situácie. Ide totiž iba o zdanlivý paradox. Zo zásady *lex specialis derogat lex generali* (a rovnako *lex posterior derogat legi priori*) vyplýva, že zákaz zneužívania práva je silnejší než povolené správanie, ktoré právo umožňuje. Ak teda právna norma určité právo dovoľuje a iná za predpokladu, že je takéto chovanie zneužívané, zakazuje, je takéto správanie zdanlivo dovolené správanie sa nie výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Súd si je vedomý prísnosti a formálnosti zmenkového práva, ale nie je možné prizerať sa takej praxi, ktorej dôsledkom je zneužívanie zmenkových inštitútov v neprospech jednej zo zmluvných strán. Samotná formálnosť pri tom nemôže byť argumentačnou základňou, z ktorej tunajší súd pri posudzovaní takýchto prípadov vychádza. Dôvodom je predovšetkým tá skutočnosť, že je to práve zmenkové právo, ktorého základné inštitúty sú zneužívané. Bez existencie legislatívnych mechanizmov, ktoré umožňujú zabrániť takýmto postupom, je na všeobecných súdoch, aby vo svojej činnosti hľadali takéto východiská, ako zabrániť zneužívaniu práv. K tomu súd aj v tomto rozsudku pristúpil.

C.

- súd nerešpektuje § 17 ZŠZ

- žalovaný mohol vzniesť námietky, čo neučinil a súd nemôže suplovať jeho úlohu

súd uvádza, že v tomto konaní bolo preukázané, že prvý majiteľ zmenky a zároveň remitent konal vedome na škodu žalovaného ako dlžníka, pretože previedol na žalobcu zmenku následne na to, čo exekučný súd nepriznal prvému majiteľovi zmenky plnenie a exekučné konanie, vedené na základe exekučného titulu, ktorým bola tá istá zmenka, zastavil. Právny inštitút zmenky je síce založený na prísnej formálnosti zmenkových vzťahov, každopádne by táto samotná formálnosť nemala vychýľovať práva, plynúce zo zmenkových vzťahov, v prospech jednej zo zúčastnených strán. Túto skutočnosť je potrebné brať do úvahy najmä za situácie, kedy zmenková prax inklinuje k využívaniu zaisťovacej funkcie zmeniek. Zmenkový dlžník a zmenkový veriteľ sú síce formálne v rovnom postavení, ale faktická situácia môže byť odlišná a v tomto prípade aj odlišná bola, kedy na jednej strane vystupoval profesionálny podnikateľ a na druhej strane neinformovaný dlžník. Navyše často dochádza k situáciám, kedy je zmenka využívaná

vo vzťahu k tým subjektom, od ktorých nie je možné očakávať hlbšie povedomie o zmenkovom práve, čo pre nich môže mať fatálny dôsledok v podobe vzniku dlhovej špirály. ÚSČR vo svojom náleze z 16.10.2012 sp. zn. Pl 16/12 konštatoval, že súčasné napätie, spojené so zmenkami je spôsobené najmä ich zneužívaním hlavne voči subjektom, po ktorých nie je možné požadovať špecifické znalosti a značnú rigiditu zmenkových vzťahov spravodlivo požadovať. Vo všeobecnej rovine možno súhlasiť s názorom, zdôrazňujúcim význam autonómie vôle v oblasti záväzkových vzťahov. Napriek tomu však ochrana autonómie vôle nemôže byť absolútna tam, kde existuje iné základné právo jednotlivca, alebo dokonca ústavný princíp, či iný ústavne aprobovaný verejný záujem, ktorý je spôsobilý autonómiu vôle proporcionálne obmedziť. (Rozsudok ústavného súdu ČR : IV.ÚS 457/10).

Napriek tomu, že žalovaný v konaní vyslovene nenamietal, že zmenka je neplatná, súd skúmal jej platnosť, pretože mal za to, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené opakovane skonštatoval Najvyšší súd SR (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 1/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 61/2012). Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov. Na túto vec sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, zákon o ochrane spotrebiteľa, zákon o spotrebiteľských úveroch, zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť a dynamickosť právnej úpravy, spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva je poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v neprospech spotrebiteľa. Úlohou súdu je v takýchto prípadoch ex offio skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú zmluvné podmienky neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. V rozsudku Európskeho súdneho dvora sp.zn. C - 419/2011 zo 14. 03. 2013 (Česká sporitelňa a.s. proti Geraldovi Feichterovi) samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej moci skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa. Podľa záverov tohto rozhodnutia napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera, je povinnosťou súdu skúmať postavenie odporcu ako spotrebiteľa. K obdobnému záveru o prelomení zásady zmenky ako abstraktného cenného papiera vo vzťahu ku spotrebiteľovi došlo aj rozhodnutím Nemeckého najvyššieho súdu (BGH), 25. 2. 1965 - II. Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Wirtschaftsrecht 191/62 Hamm, publikovaný v časopise Neue juristische Wochenschrift, 1965 str. 1125. Ak teda vo vyššie uvedenej veci ESD C- 419/11 skúmal súdny dvor EÚ, či ručiteľ zo zmenky môže byť spotrebiteľom, o to viac je odôvodnený záver o skúmaní postavenia spotrebiteľa pokiaľ ide o samotného dlžníka a v tej súvislosti posudzovať otázku prijateľnosti podmienok spotrebiteľských zmlúv.

Rovnako je potrebné uviesť, že podľa rozhodnutia Súdného dvora EÚ z 16.11.2010 práve vo veci Pohotovosť, s.r.o. C-76/10, bolo rozhodnuté Súdnym dvorom EÚ, že vnútroštátny súd má v každom štádiu konania vrátane výkonu rozhodnutia povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalé povahy sankcií (a nielen sankcií, ale akýchkoľvek zmluvných dojednaní) obsiahnutých v zmluve o úvere, ak má súd k tomuto účelu k dispozícii nevyhnutné informácie o právnom a skutkovom stave. V bode 37 tohto rozhodnutia proti Pohotovosti, s.r.o. je uvedené, že sa vychádza z účelu právnej úpravy Smernice č. 93/13 a to že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah. V bode 38 uvedeného rozhodnutia Súdného dvora je jasne uvedené, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné, pričom ide o kogentné ustanovenia, ktoré nie je možné zmeniť. Ich cieľom je nastolenie formálnej rovnováhy vyplývajúcej zo zmluvy medzi právami a povinnosťami zmluvných strán a nahradiť ich skutočnou rovnováhou a zaviesť s nimi rovnosť medzi účastníkmi právneho vzťahu. Odčlenenie zmenkového abstraktného vzťahu od spotrebiteľského vzťahu nie je možné, pretože práve v spotrebiteľských vzťahoch bolo použitie zmenky regulované a obmedzené v § 4 ods. 6 z. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v rôznom znení do 31. 12. 2007 a od 01. 01. 2008. Posledná platná právna úprava v § 17 ods. 3 z. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch dokonca zmenku v

spotrebiteľských úveroch úplne zakazuje. Pokiaľ by došlo k odčleneniu abstraktného vzťahu zo zmenky, súd by nemohol v tomto prípade aplikovať ustanovenia o ochrane spotrebiteľa, čím by došlo k zmareniu účelu spotrebiteľského práva. V takomto prípade by zmluva mohla obsahovať viaceré neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by však súd nemohol skúmať, čím by bolo spotrebiteľovi odopreté jeho právo na právnu ochranu.

D.

- rozhodnutie Nemeckého najvyššieho súdu z roku 1965 je takmer 50 rokov staré a nemožno ho aplikovať

- akékoľvek rozhodnutie nemeckého súdu nemôže negovať právnu úpravu SR,

súd uvádza, že zákon zmenkový a šekový je ešte starší (r. 1950), nereflektujúci na jeho zneužívanie v spotrebiteľských vzťahoch, pretože bol prijatý v čase, kedy jej zneužívanie nebolo tak časté a v takom veľkom rozsahu. Zmenka navyše ako právny inštitút listiny, osvedčujúcej dlh vystaviteľa má svoj pôvod v dávnej minulosti, pričom k jej rozšíreniu prispeli najmä križiacke vojny a obchodný ruch s tým spojený. Obsahové náležitosti zmenky ako listiny sa ustálili približne v 12. storočí (Kovařík, Z. Směnka a šek v České republice). Špecifika a vlastnosti spojené so zmenkou si zmenka uchovala v podstate do dnešného dňa a to ako v hmotnoprávnej podobe (ktorá priamo vychádza z troch Ženevských medzinárodných zmlúv o zmenkách, všetky podpísané 07.06.1930), rovnako tak aj v procesnoprávnej podobe , ktorá od roku 1964 v tejto časti nepozná zásadné zmeny.

E.

- súd postupuje vytýčením pojednávania mimo režimu nariadenia 861/2007,

súd uvádza, že v zmysle článku 5 citovaného nariadenia môže vytýčiť pojednávanie aj v prípade, ak o to žiadny účastník nepožiadala, ak to považuje za vhodné. Je to právo súdu postupovať tak v zmysle citovaného nariadenia a žiaden z účastníkov nemôže toto právo súdu obmedziť tým, že nežiada pojednávanie vytýčiť. V zmysle článku 9 ods. 1 predmetného nariadenia, súd určuje určí spôsob a rozsah vykonávania dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov, je len na ňom, aký spôsob, rozsah a postup pri dokazovaní zvolí. Podľa článku 9 ods. 2 uvedeného nariadenia súd alebo tribunál si môže vyžiadať znalecký posudok alebo ústne svedecké výpovede, iba ak je to nevyhnutné na vydanie rozsudku. Súd potreboval objasniť spotrebiteľský vzťah, ktorý súvisí s nárokom žalobcu, za týmto účelom pojednávanie nariadil, žalobcu s tým oboznámil a umožnil žalobcovi aj žalovanému vyjadriť sa k všetkému, čo súd považoval za potrebné oboznámiť a vykonať v rámci dokazovania. Umožňovalo mu to jednak nariadenie 861/2007 ako aj O.s.p., subsidiárne použiteľný vo svojich ustanoveniach §§ 120 a nasl.

F.

- súd v sporových konaniach vykoná len dokazovanie, ktoré účastníci navrhnú,

súd uvádza, že v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p., súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V tejto prejednáwanej veci bol takýto postup súdu nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci. V tomto prípade je potrebné upozorniť žalobcu, že Občiansky súdny poriadok je subsidiárne použiteľný pre nariadenie 861/2007. Preto je postup súdu v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p. oprávnený.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobca bol v konaní celkom neúspešný, súd mu teda náhradu trov konania nepriznal. V celom rozsahu úspešnému žalovanému súd rovnako náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli. Žalobca sa v tomto konaní domáhal aj nároku na náhradu trov voči vedľajšiemu účastníkovi Združeniu na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, ktorý oznámením, doručeným súdu dňa 24.06.2013 do tohto konania vstúpil na strane žalovaného a oznámením, doručeným súdu dňa 22.11.2013 z konania vystúpil. Žalobca zároveň vzniesol aj námietku neprípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Keďže vedľajší účastník z konania vystúpil, súd o námietke neprípustnosti nerozhodoval, keďže dôvod pre jej rozhodovanie pominul. Zároveň vzhľadom na skutočnosť, že žalobca bol v konaní neúspešný v celom rozsahu, nemal nárok na trovy konania ani voči žalovanému, ani voči vedľajšiemu účastníkovi na jeho strane, po dobu trvania takéhoto účastníctva v tomto konaní.“

Žalobca v odvolaní navrhol rozsudok z dôvodov nižšie uvedených zmeniť a žalobe vyhovieť.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.). Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli súdu. Odvolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd rozhodol vo výroku vecne správne.

Odvolací súd si až na nižšie uvedené odlišné závery v podstate osvojuje náležité a presvedčivé odôvodnenie zo strany prvostupňového súdu, na ktoré poukazuje a na zdôraznenie správnosti rozsudku a v súvislosti s odvolacími dôvodmi dopĺňa.

Spotrebiteľská zmenka

Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa nariadenia č. 861/2001, v ktorých je spotrebiteľ odporcom.

Ak navrhovateľ predložil zmenku, na ktorej vydanie má právo odporca, súd neposkytne navrhovateľovi právnu ochranu. Výkon jeho práva ako držiteľa zmenky v takomto prípade bez právneho dôvodu zasahuje do práva odporcu na vydanie totožnej zmenky. Súd neposkytne ochranu ani v prípade, ak sa navrhovateľ domáha na súde plnenia po použití nekalej obchodnej praktiky.

Za nekalú obchodnú praktiku sa považuje aj konanie dodávateľa vrátane zmenkového nástupcu, ktorým vyžaduje od spotrebiteľa, aby vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky.

Odvolací súd z vlastnej činnosti a porovnaním rozhodovacej činnosti iných súdov môže pomerne spoľahlivo konštatovať, že pôvodný veriteľ spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. v početných prípadoch urobila predmetom súdnych konaní plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok. Týka sa to najmä neprijateľnej sankcie 91,25 % ročne p.a. per annum (0,25 % denne p.d. per diem), zmenkových úrokov 91,25 % p.a., ktoré drasticky spôsobili zvýšenie zadĺženia spotrebiteľov, neprimerane vysokej zmluvnej pokuty za „porušenie zmluvných povinností“ (vo veci úver 1.400,- Eur, pokuta 312,- Eur a nad to úroky z omeškania), netransparentného administratívneho poplatku predstavujúceho až dve tretiny celkového poplatku za úver (úver 1.400,- Eur na tri mesačné splátky za poplatok 589,- Eur; porov. rozsudok súdneho dvora C-143/13), neprijateľnej rozhodcovskej doložky, neuvedenia RPMN v zmluvách o spotrebiteľskom úvere a pod.

Spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. pôvodne uplatnila práva z úverovej zmluvy na rozhodcovskom súde, ktorý jej návrhu v celom rozsahu vyhovel (Stály rozhodcovský súd Slovenskej rozhodcovskej a.s.). Exekúciu však všeobecný súd nepovolil a to pre neprijateľné zmluvné podmienky.

Obsah spisu potvrdzuje, že po nepovolenej exekúcii spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. indosovala zmenku, (podpísanú pri dojednávaní vyššie uvedeného úveru) na žalobcu CD Consulting s.r.o.

Je evidentné, že pôvodný veriteľ uplatnil v minulosti na súde plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok a že po nepovolení exekúcie pre rozpor s dobrými mravmi sa tentokrát uplatňujú v podstate obdobné plnenia, len ich uplatňuje žalobca CD Consulting ako indosátar zo zmenky a to podľa nariadenia. Podľa žalobcu sa v jeho prípade absolútne nemá prihliadať na vzťahy z úveru.

Zmenka je vystavená ako vlastná vistazmenka, ktorá spĺňa náležitosti čl. I § 75 zák. zmenkového a šekového, v dôsledku čoho ak by išlo len o túto parciálnu náležitosť, išlo by o platnú zmenku. Z obsahu listiny je úplne zrejmé, že veta „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ je len doložkou, ktorou sa v zmysle § 34 ods. 1 (v spojení s § 77 ods. 1) ZZŠ predlžuje lehota na prezentáciu zmenky. Zmenka je splatná pri predložení (už cit. § 34 ods. 1 ZZŠ).

Kauzálné námietky

Výhrada odvolateľa proti posudzovaniu kauzy úveru v predmetnej zmenkovej veci je v podstate v odvolaní dominantná a odvolateľ ju niekoľkokrát opakovane uvádza.

CD Consulting v návrhoch uvádza, že „nemá vedomosť o potenciálne existujúcich vzťahoch odporcu a predchádzajúceho majiteľa zmenky“. CD Consulting nadobudol zmenku indosamentom, ktorý je dostatočne určitý a platný. Samotný indosament oprávňuje (§ 14 ods. 1 ZZŠ) indosatára na vymáhanie práv zo zmenky vo vzťahu k zmenkovému dlžníkovi. Základom (dôvodom) každého indosamentu je však určitá dohoda medzi indosantom a indosatárom o tom, že indosant prevedie zmenku na indosatára (Kovařík, Z.: Zákon směnečný a šekový. Komentář. CH BECK 2014, s. 84), keďže ani indosamentom nemožno indosátarovi zmenku „nanútiť“, ale tento ju musí akceptovať.

Preto § 17 ZZŠ odkazuje na okolnosti „nadobúdania zmenky“ na strane indosatára. Indosatárovi teda možno robiť námietky, ak pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka, teda v podstate, ktorý pri nadobúdaní zmenky nekonal dobromyseľne (uznesenie NS SR 3Obo/3/2007). „Vedomé“ konanie odkazuje na rozhraničenie úmyslu a vedomej a nevedomej nebanlivosti, pričom v spojení s citovaným názorom NS SR by sa zrejme mali brať na zreteľ aj kritériá uplatňované judikatúrou k dobromyseľnosti v občianskom práve.

Dobromyseľnosť nadobúdateľa posúdiť s prihliadnutím na všetky okolnosti, či v čase nadobúdania zmenky vedel o tom, že medzi indosantom a dlžníkom existuje určitá dohoda, resp. že zmenka kryje určitý kauzálny vzťah. Ak vedel, treba posúdiť otázku, či sa mohol spoliehať na to, že takýto vzťah je platný a že dlžník z tohto vzťahu nemohol uplatňovať žiadne námietky.

Dobromyseľnosť indosatára CD Consulting je vylúčená z dôvodu, že každá zmenka v hornom rohu obsahuje číslo, ktoré je číslom príslušnej úverovej zmluvy (to možno zistiť porovnaním so spisom). Pri nadobúdaní takého veľkého a masového množstva zmienek, ktoré sú označené rôznymi číslami v hornom rohu a ku ktorému indosant (POHOTOVOSTĚ) musel poskytnúť určité údaje o platení, možno vychádzať z toho, že indosátar vedel, že určité kauzálne vzťahy existujú, ale spoliehal sa na to, že nebudú mať na jeho zmenkové práva vplyv. Vzhľadom na to možno tvrdiť, že pri nadobúdaní zmenky konal na škodu dlžníka.

Tvrdenú dobromyseľnosť spochybňuje kolúzia medzi POHOTOVOSŤou a CD Consulting-om. Oboch ich zastupuje tá istá advokátska kancelária (Fridrich Paľko), JUDr. Daniel „Paľko“ bol až do roku 2012 konateľom CD Consulting-u.

Odvolačný súd sa z uvedených dôvodov nestotožňuje s odvolaním v tej časti, v ktorej žalobca namieta skúmanie kauzy pôvodného právneho vzťahu, ku ktorému predstavuje predmetná zmenka zabezpečenie. Odvolačný súd poznamenáva, že Slovenská vláda v pripomienkach k prejudiciálnej otázke v obdobnej právnej veci okrem iného uvádza cit.

„Napriek tomu, že takáto charakteristika zmieniek je daná medzinárodnými predpismi, je potrebné prihliadať aj na systém ochrany spotrebiteľa v práve EÚ, ktorý vytvoril určité minimálne požiadavky, ktoré je potrebné uplatniť aj vo vzťahu k inštitútu zmieniek. Zákonodarcia EÚ totiž pamätal pri vytváraní rámca ochrany spotrebiteľa v oblasti spotrebiteľských úverov aj na požiadavku zabezpečenia minimálnej úrovne ochrany spotrebiteľa v členských štátoch, ktoré spotrebiteľovi umožňujú využívať zmenky. Uvedenú požiadavku zakotvovala smernica 87/102/EHS, ktorá sa uplatňovala aj v čase vystavenia zabezpečovacích zmieniek vo veci samej. Podľa jej čl. 10, „[členské štáty, ktoré v spojitosti s úverovou zmluvou povoľujú spotrebiteľovi: a) uskutočniť platbu prostredníctvom zmieniek, vrátane dlžných úpisov; b) dať záruku prostredníctvom zmieniek, vrátane dlžných úpisov a šekov, zabezpečiť, že spotrebiteľ je vhodne chránený, ak používa tieto nástroje danými spôsobmi“(C-558/2013 CD Consulting v. Vasko pozn. prejudiciálna otázka vyškrtnutá po tom ako CD Consulting zobral žalobu späť, C-328/14 CD Consulting v. Pančurová, pozn. prejudiciálna otázka vzatá späť po tom ako CD Consulting zobral odvolanie vo všetkých spojených veciach späť).

Ex offio súdna kontrola zmluvných podmienok

Už cit. ustanovenie § 17 ZZŠ neustanovuje výslovne, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemožno. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva len a contrario (Kovařík, s. 96). Citované ustanovenie tak výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálne námietky prihliadal ex offio.

To je dôležité z hľadiska práva EÚ. Súdny dvor EÚ totiž vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 93/13/EHS (počnúc C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM) vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offio, neskôr (C-137/08, VB Pénzügyi Lízing) dokonca vyslovil, že ich musí skúmať ex offio a (C-618/10, Banco Espanol de Credito), že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j. ak ich môže skúmať len ex post). V takých prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo konformne s právom EÚ.

Z § 17 ZZŠ nevyplýva zákaz skúmania kauzálnych námietok ex offio, takže toto ustanovenie pripúšťa i taký výklad, že ich skúmať možno. Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Čl. 7 ods. 3 nariadenia naopak hovorí, že súd v prípade pasivity žalovaného len „vydá rozsudok“, nehovorí, že žalobe musí vyhovieť.

Z uvedeného plynie, že nič nebráni súdu (a judikatúra SD EÚ to naopak vyžaduje), aby ex offio skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

Odvolačný súd sa nestotožňuje s názorom KS BB v uznesení 41Cob/303/2014, pretože sa nesnaží o výklad slovenského práva v zmysle uvedených rozhodnutí Súdneho dvora EÚ, ale lipne na doslovnom znení § 17 ZZŠ. Judikatúra SD EÚ však vyžaduje skutočný výklad normy za použitia viacerých výkladových metód (systematika, teleologický výklad atď.). Navyše, z § 17 ZZŠ nevyplýva ani to, že

by dôkazné bremeno o vedomom konaní na škodu dlžníka zaťažovalo vždy dlžníka (cit. ustanovenie neznie „...ak dlžník preukáže, že veriteľ konal vedome na jeho škodu“).

V slovenskom právnom poriadku navyše platí ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na námietky spotrebiteľa. Opäť teleologickým výkladom uvedeného ustanovenia možno dospieť k záveru, že z neho vyplýva aj právo skúmať, či vôbec ide o nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, inak by toto ustanovenie nemalo zmysel. Z tejto povinnosti nie je vyňaté ani konanie podľa nariadenia 861/2007, ktoré v čl. 19 odkazuje na národné procesné právo a hmotné právo neupravuje vôbec.

Ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. rieši aj problém, že § 53 ods. 1 druhej vety Obč. zák. ustanovuje, že zákaz neprijateľných podmienok sa v podstate nevzťahuje na hlavný predmet plnenia (v prípade úverovej zmluvy úver) a primeranosti ceny (teda sadzbu úrokov, na čo sa v praxi veľmi často zabúda). § 17 ZZŠ vykladaný vo svetle judikatúry SD EÚ by totiž opodstatnil len ex offio skúmanie iných podmienok (zmluvných pokút, sankcií, podmienok zosplatnenia, a pod.), nie však úrokovej sadzby resp. odplaty za úver (ktorá je pri Pohotovosti často skoro 100 %). Ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. však oprávňuje súd aj na ex offio skúmanie týchto podmienok.

Odvolačný súd vychádza z judikatúry súdneho dvora, ktorý vo viacerých rozhodnutiach poukázal na to, že spotrebiteľ sa či už z dôvodu nevýhodnej vyjednávacej pozície alebo z dôvodu informovanosti dostáva do nevýhodnejšieho postavenia a túto nerovnováhu súd môže odstrániť ex offio zbavením účinku nečestných zmluvných podmienok (porov. *Océano Gruppo editoriale* spojené prípady C-240 až C-244/98).

Nie je ničím výnimočným tiež vysledovať, že súdne konania v rôznych podobách sa stávajú priestorom na sofistikované právne konštrukcie, ktorými sa sleduje obohatenie sa na úkor iného a kým osoba konajúca s takýmto zlým úmyslom vyzerá ako odborne zdatný subjekt, tak obeť takéhoto konania odborne slabý a neskúsený spotrebiteľ je vo výsledku osobou nezodpovednou. Zmysel a cieľ súdneho konania a výkonu spravodlivosti ekvity sa pri nadmerne formalistickom prístupe úplne vytráca. Za všetko hovorí výsledok takéhoto procesu, podľa ktorého je evidentne spotrebiteľ zviazaný na plnenia z nečestných zmluvných podmienok v násobkoch k výške úveru.

Súd by mal mať na zreteli základný účel konania - poskytnutie spravodlivej ochrany subjektívnym právam účastníkov. Ústavne články o súdnej ochrane (čl. 46 a nasl.), čl. 6 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd spolu s občianskym súdnym poriadkom predstavujú všeobecné požiadavky spravodlivého procesu. Vzťah práva a spravodlivosti načrtnol Český Ústavný súd keď v jednom zo svojich náleзов uviedol: „súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho, ktorého záujmu chráneného príslušnou normou“ (porovnaj nález Ústavního soudu ČR sp.zn. II.ÚS 222/07).

Súdny dvor zároveň judikoval, že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nedokáže poukázať na nekalú povahu zmluvnej podmienky (spojené prípady C-240 až C-244/98). Vyhodnotenie zmluvnej podmienky ako nečestnej nie je jednoduchá záležitosť. Smernica indikatívnym spôsobom vypočítava, čo všetko sa má pritom zohľadniť (posúdenie zmyslu posudzovanej klauzuly, posúdenie ostatných zmluvných podmienok, ich porovnanie s ostatnými zmluvami, vyhodnotenie všetkých okolností prípadu a ii; čl.4 ods.1 smernice).

Z dôvodu existujúceho nebezpečenstva, že priemerne obozretný spotrebiteľ to nedokáže, je práve zo strany súdneho dvora judikovaná nevyhnutnosť ex offio súdnej kontroly. Je síce pravdou, že súdny dvor zvýšil nároky na spotrebiteľov a na ich aktivitu (porov. rozsudok C-34/13 *Kušionová*), ale vo vzťahu k tomu, aby sa snažili a urobili viac pre to, aby sa vec dostala pred súd. Vo veci *Kušionová* išlo o veci mimosúdného postihovania majetku spotrebiteľov bez posúdenia veci súdom a o obavu z

nerespektovania princípu primeranosti a rozhodovania podnikateľov o výkone záložného práva pod vplyvom zisku.

Pokiaľ však už má vec sudca tzv. „na stole“ a preskúmava vec, tak podľa názoru odvolacieho súdu je povinný ex offio reagovať na nečestné konanie veriteľa a nečestné zmluvné podmienky a naplniť tak článok 6 smernice.

Ak má byť dôvodom nevykonanie ex offio súdnej kontroly podľa odvolateľa princíp vyššej právnej sily a prednostná záväznosť nariadenia, tak odvolací súd pripomína, že práve z dôvodu princípu vyššej právnej sily má prednosť princíp verejného poriadku. Súdny dvor stanovil jasnú požiadavku na ochranu pred nečestnými klauzulami pri štandardných produktoch obdobne ako vyžadujú vnútroštátne pravidla verejného poriadku teda vždy za každých okolností (porov. C-76/10 POHOTOVOSTĚ/Korčkovská, bod 50,51).

Preto ani proces podľa nariadenia nie je vylúčený z pôsobnosti judikátov súdneho dvora a ex offio súdnej kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok. Inak by išlo celkom iste o konštrukciu s cieľom obísť princípy unijného práva a o obohacovanie sa na úkor iného s popieraním vlastných princípov únie. Zmenka je osobitne náročná na formality a aj v zmenkových právnych veciach je dôležité zaoberať sa ex offio neprijateľnosťou zmluvných podmienok podľa zmluvy, ktorú zmenka zabezpečuje. V ústavnej rovine bolo prizvukované, že prepätý formalizmus sa rovná sofistikovanému odňatiu spravodlivosti (porovnaj nález Ústavného soudu ČR sp.zn. II.ÚS 222/07).

Slovenská republika nestanovila obligatórne zastupovanie advokátom vo veciach podľa nariadenia a kedy by sa zásadným spôsobom zmenili požiadavky vyplývajúce z kontradiktórnosti občianskeho súdneho konania.

Je tiež dôležité poznamenať, že ide o základné konanie pred súdom (nachádza sa právo). Tým sú dané predpoklady na to, aby sa veriteľovi nepriznalo plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok. Postačí aplikovať princípy práva. Navyše tým, že súd v procese podľa nariadenia neprizná plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, nijako neobmedzí účinok, ktorý sleduje nariadenie. Proces podľa nariadenia je osobitným špecifickým konaním s posilnením zásady koncentrácie a odvolací súd si nemyslí, že by tvorca nariadenia vychádzal z premisy, že pri tomto druhu procesu neplatia závery judikatúry súdneho dvora k čl. 6 smernice.

Odvolací súd zastáva ďalej názor, že vzťah nariadenia a procesného kódexu je založený síce na prednosti nariadenia zároveň aj na subsidiarite Občianskeho súdneho poriadku. Slovenská republika (čl.19 nariadenia). Subsidiarne Občiansky súdny poriadok podporuje ex offio súdnu kontrolu neprijateľnosti zmluvných podmienok navyše s prvkami sledujúcimi ochranu erga omnes s cieľom naplniť čl. 7 smernice a zabrániť ďalšiemu používaniu nečestnej klauzuly (§ 153 ods.4 O.s.p. v nadväznosti na § 53a OZ). Smernica o súdnych príkazoch nevyklučuje ani iné prvky hromadnej ochrany popri hromadnej žalobe. Na dosiahnutie dôležitého cieľa podľa čl. 7 smernice je preto významné aj konanie v individuálnej veci spotrebiteľa a niet jediného dôvodu vylučovať z dosiahnutia tohto cieľa konanie podľa nariadenia 861/2007.

Odvolací súd z uvedených dôvodov považuje odvolanie žalobcu, podľa ktorého nariadenie samo o sebe predstavuje prekážku pre vykonanie ex offio súdnej kontroly zmluvných podmienok za nedôvodné.

Postup žalobcu ako nekalá obchodná praktika

Žalobca je po spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o. nástupcom práv zo zmenky. Na žalobcu dopadajú všetky dôsledky nečestného konania vrátane toho, že musí počítať s odmietnutím súdnej ochrany. Súdna ochrana sa principiálne neposkytuje osobe konajúcej so zlým úmyslom. Súd chráni vzťahy

založené na dobromyseľnosti a čestnosti. Dobromyseľnosť je vylúčená pri návrhoch, v ktorých osoba musela pri elementárnej opatrnosti zistiť, že sú založené na nečestnosti.

Zákon o ochrane spotrebiteľa zakotvil definíciu konania v rozpore s dobrými mravmi (§ 4 ods.8). Konanie v rozpore s čestnou obchodnou praxou je teda nielen konaním proti dobrým mravom ale explicitne proti zákonu.

V danej právnej veci správne prvostupňový súd vyhodnotil konanie pôvodného veriteľa a žalobcu ako jeho nástupcu ako odporujúce dobrým mravom. Zdá sa, že žalobca očakával, že v predmetnej veci bez ďalšieho budú uznané nároky, pritom dobre mohol vedieť, že tieto nároky boli v skoršom období odmietnuté pre rozpor s pravidlami verejného poriadku.

Smernica 2005/29 o nekalých obchodných praktikách výslovne reguluje pôsobenie aj na vzťahy po zániku zmluvy. Podľa článku 3.1 táto smernica sa uplatňuje na nekalé obchodné praktiky podnikateľov voči spotrebiteľom tak, ako sú ustanovené v článku 5, pred, počas a po uskutočnení obchodnej transakcie vo vzťahu k produktu. Účelom tejto smernice je prispieť k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu a dosiahnuť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa aproximáciou zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov o nekalých obchodných praktikách poškodzujúcich ekonomické záujmy spotrebiteľov.

Za nekalú obchodnú praktiku sa považuje konanie veriteľa vrátane jeho nástupcu, aby vykonal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, pretože sa tak koná bez odbornej starostlivosti na strane dodávateľa a spotrebiteľ môže urobiť ekonomické rozhodnutie smerujúce k vykonaniu takéhoto plnenia (§ 7 a násl. ZOS).

Nekalú obchodnú praktiku tejto povahy napĺňa práve žalobca. Zmenkový úrok 0,25

% denne predstavuje 91,25 % ročne. Tento úrok má sankčnú povahu, pretože je priamo spojený s nedodržaním povinnosti plniť aj po splatnosti pohľadávky. Aby sa tento úrok mohol podradiť pod inštitút neprimeranej sankcie ako neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v čiernom zozname (§ 53 ods.4 písm. k/OZ, postačí, že má čo len čiastočne sankčnú povahu. Odvolateľ poukazuje na odobrenie úroku 91,25% zo strany KS v Nitre vo veci 5Co/16/2010. Odvolací súd zastáva iný názor a to že táto výška úroku bez ďalšieho opodstatňuje záver o jej neprimeranosti (porov. názor Európskej komisie, ktorá žiadala Slovenskú republiku listom z 14.09.2010 č. JUST/A3/RM/kb D (2010)11360 o vysvetlenie a v ktorom okrem iného konštatuje cit.„útvary komisie si sotva vedia predstaviť, že by bol niekto schopný považovať takúto sankciu za platnú...).

Zmluvná pokuta je úplne netransparentná. Postačí akékoľvek drobné porušenie menej závažnej povinnosti a spotrebiteľovi sa o cca o jednu pätinu zvyšuje dlh. Celkom zjavne ide o netransparentnú neprijateľnú sankciu.

Žalobca uplatňuje aj poplatok za úver, ktorý je ďalšou netransparentnou klauzulou. Nič na tom nemení fakt, že ide o hlavný predmet plnenia, keďže jednak je neprimerane vysoký a jednak je netransparentný(neuzavretý okruh administrácie, porov. tiež C-134/13 Volksbank).

Na dosiahnutie týchto plnení sa dojednal neprijateľný rozhodcovský proces a zmenka, ktorú vyplnil čo do istiny dodávateľ už v čase vzniku úverovej zmluvy s podstatným navýšením oproti dlhu (úver 1.400,- Eur, na zmenke vyplnená suma 2.290,- Eur). Odvolací súd teda aj vo vzťahu k samotnej istine považuje konanie veriteľa za nečestné a sledujúce získanie neoprávneného obohatenia na úkor iného už od samého začiatku právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla.

Konanie pôvodného veriteľa odporuje fundamentálnym hodnotovým pravidlám, vyžadovaných väčšinou spoločnosti a v demokratickej spoločnosti nemôže požívať ochranu (§ 3 OZ, porov. BECK) To platí aj pre žalobcu, na ktorého boli práva zo zmenky postúpené.

Žalobca pri tisícich postúpení si musel byť dobre vedomý, že ide v skutočnosti o zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, na ktorých dopadá osobitná ochrana (§ 52 a násl. OZ) a ktorých postavenie nie je možné nijako zhoršovať oproti postaveniu, ktoré garantuje Občiansky zákonník (§ 54 ods.1 OZ). Zmenky indosované na žalobcu majú priamy odkaz na úverové zmluvy, osobné prepojenie cez rovnakého zástupcu (Fridrich Paľko) a žalobcovi postačovalo vynaložiť minimálne úsilie, aby zistil spotrebiteľskú povahu úverovej zmluvy a jej zabezpečenie zmenkou.

Odvolačný súd sa preto stotožňuje s prvostupňovým súdom o vedomom konaní žalobcu na škodu žalovaného. Preto ani striktné zmenkové právo (§ 17 ZaSZ) nepredstavuje prekážku, aby sa zohľadnil skutočný hospodársky cieľ právneho vzťahu so žalovaným (spotrebiteľská úverová zmluva) a tým aj vznikol dôvod na opatrenie súdu smerujúce k zbaveniu účinkov nečestných zmluvných klauzúl (čl.6 smernice).

Právny zástupca žalobcu zásadne odmietol posúdenie právnej veci podľa kauzy právneho vzťahu, z ktorého zabezpečenie zmenkou vzniklo. Odmietol súvislosť s úverovou zmluvou. Ak by za takýchto okolností súd priznal plnenie zo zmluvy poťažne náhradu z bezdôvodného obohatenia, konal by o nenavrnutom predmete konania neprípustne nad návrh.

Prvostupňový súd správne uvádza, že spotrebiteľ má právo na vydanie zmenky v prípade vypísania príslušenstva nad 30% úverových prostriedkov (§ 4 ods.6 zákona č. 258/2001 Z.z., cit. „, V súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom.8) Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.) Odvolačný súd k tomu poznamenáva, že za takýchto okolností podľa § 3 ods.1 OZ sa veriteľovi súdna ochrana nemá poskytnúť, pretože po práve má byť zmenka v moci druhej strany sporu.

Prvostupňový súd však pochybil, ak posúdil zmluvu zo zistených skutkových okolností ako spotrebiteľský úver. Úverová zmluva ustanovuje splatenie úveru na tri splátky a na takéto zmluvy sa zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch nevzťahoval (§2 písm.e/ cit. zákona). Zmluva má povahu spotrebiteľskej úverovej zmluvy inej ako spotrebiteľský úver.

Tento nedostatok však nič nemenil na rozhodnom právnom posúdení veci, keďže inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky a nekalej obchodnej praxe dopadá na všetky spotrebiteľské zmluvy.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok ako vecne správny (§ 219 O.s.p.).

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešný žalovaný si neuplatnil právo na náhradu trov konania a neúspešný žalobca nemá právo na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.